

VD-Stab
Sanna Garefelt

Styrelsen för Stockholm Vatten och Avfall AB

Aktieägaravtal om delägande i Sydvästra stockholmsregionens va-verks aktiebolag (SYVAB), förvärv av Eolshällsanläggningen samt borgensåtagande för finansiering av investeringar i Himmerfjärdsverket.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslås besluta

- att för egen del godkänna aktieägaravtal inklusive i avtalets punkt 3 överenskommen framtida överlåtelse av del av Stockholm Vatten AB:s aktier i Sydvästra Stockholmsregionens va-verks aktiebolag enligt bilaga 1,
- att föreslå Stockholm Stadshus AB att föreslå att Stockholms kommunfullmäktige godkänner aktieägaravtal inklusive i avtalets punkt 3 överenskommen framtida överlåtelse av del av Stockholm Vatten AB:s aktier i Sydvästra Stockholmsregionens va-verks aktiebolag enligt bilaga 1,
- att för egen del godkänna ny bolagsordning för Sydvästra Stockholmsregionens va-verks aktiebolag enligt bilaga 3.5 till aktieägaravtalet,
- att föreslå Stockholm Stadshus AB att föreslå Stockholms kommunstyrelse att godkänna ny bolagsordning för Sydvästra Stockholmsregionens va-verks aktiebolag enligt bilaga 3.5 till aktieägaravtalet,
- att för egen del godkänna ett utökande av Stockholms stads befintliga borgensåtaganden för Stockholm Vatten ABs del i Sydvästra Stockholmsregionens va-verks aktiebolag med 425 mnkr och att samtliga Stockholms stads borgensåtaganden för Sydvästra Stockholmsregionens va-verks aktiebolag ska gälla fram till och med 2027-12-31,
- att föreslå Stockholm Stadshus AB att föreslå att Stockholms kommunfullmäktige beslutar att utöka Stockholms stads befintliga borgensåtaganden för Stockholm Vatten ABs del i Sydvästra Stockholmsregionens va-verks aktiebolag med 425 mnkr och att samtliga Stockholms stads borgensåtaganden för Sydvästra Stockholmsregionens va-verks aktiebolag ska gälla fram till och med 2027-12-31,
- att verkställande direktören bemyndigas ingå avtal för Stockholm Vatten AB enligt ovan när beslut i Stockholms kommunfullmäktige enligt ovan vunnit laga kraft,

Sonny Sundelin
Tf verkställande direktör

Sammanfattning

Stockholm Vatten AB (SVOA) äger 40 procent i Sydvästra stockholmsregionens va-verksaktiebolag (SYVAB) som driver Himmerfjärdsverket. Himmerfjärdsverket står inför en omfattande om- och tillbyggnad som kommer att innebära stora investeringar.

Efter genomförande av projektet Stockholms framtida avloppsförsörjning (SFA) 2026 kommer SVOA att minska sin leverans av avloppsvatten till Himmerfjärdsverket och avleda det avloppsvatten som idag går via Eolshällsanläggningen till Henriksdals reningsverk.

Mot bakgrund av den planerade investeringen i Himmerfjärdsverket och den framtida omledningen från Eolshällsanläggningen har aktieägarna enats om en omförhandling av gällande aktieägaravtal, att SVOA förvärvar Eolshällsanläggningen och att ägarkommunerna måste utöka sina borgensåtaganden i SYVAB.

Bakgrund

Sydvästra stockholmsregionens va-verksaktiebolag (SYVAB) bildades vid bolagsstämman den 12 oktober 1964. Ägarna driver genom SYVAB ett gemensamt reningsverk för avloppsvatten med tillhörande tunnel- och ledningssystem samt pumpstationer vid Himmerfjärden, Himmerfjärdsverket.

Parternas ägande och förvaltning av SYVAB regleras av aktieägaravtal som ingicks den 12 april 1967 jämte tilläggsavtal daterade den 22 maj 1970, den 8 december 1981, den 3 februari 1983 och den 15 maj 2000.

SYVAB har utöver 1967 års avtal, med anledning av anslutningen av Eolshällsverkets tillrinningsområde till Himmerfjärdsverket, den 8 december 1981 träffat ett anslutningsavtal med Stockholm Stad genom vilket parternas rättigheter och skyldigheter att avleda avloppsvatten till Himmerfjärdsverket regleras.

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA), genom Stockholm Vatten AB äger 40 procent i SYVAB. Övriga ägare är kommunerna Botkyrka, Nykvarn, Salem och Södertälje. Det avloppsvatten som SVOA idag avleder till Himmerfjärdsverket består av avloppsvatten från Stockholm Stad (Eolshällsvolymer) och avloppsvatten från Huddinge kommun (Huddingevolymerna).

Himmerfjärdsverket invigdes 1974 och har nyligen fyllt 40 år. Verket har genomgått ett flertal moderniseringar och ombyggnader sedan det byggdes. Framtida skärpta krav, framför allt styrda av Vattendirektivet, Baltic Sea Action Plan (BSAP) samt de nationella miljömålen gör att anläggningen måste utvecklas ytterligare. De nya kraven är så högt ställda att de inte kan uppnås med befintlig anläggning utan kräver en omfattande om- och tillbyggnad. Det kommer att bli den största ombyggnaden sedan Himmerfjärdsverket byggdes. Syftet med de högt ställda utsläppskraven är att i linje med Baltic Sea Action Plan och vattendirektivet verka för att skydda avloppsreningsverkets recipient Himmerfjärden.

Idag svarar SVOA för ca 36 % av det avloppsvatten som avleds till Himmerfjärdsverket. Efter genomförande av projektet Stockholms framtida avloppsförsörjning (SFA) 2026 planerar bolaget dock att leda om det avloppsvatten som idag går via Eolshällsanläggningen till Henriksdals reningsverk istället för till Himmerfjärdsverket. Detta kommer att minska SVOAs andel av avloppsvatten till Himmerfjärdsverket till ca 10 % år.

SVOA har mot bakgrund av ovanstående initierat förhandlingar med de övriga aktieägarna i SYVAB för att anpassa ägarförhållandena efter kommande förändringar.

ÄRENDET

Nuläge

SVOA har fattat beslut om nedläggning av Bromma reningsverk, byggnation av en ny avloppstunnel från Bromma till Henriksdal samt utbyggnad av kapaciteten i Henriksdals reningsverk för att ta hand om Eolshällsvolymer. Med anledning därav har SVOA den 18 december 2013 sagt upp anslutningsavtalet till upphörande.

Som följd av SVOAs beslut kommer Eolshällsvolymer, i framtiden att avledas till Henriksdal, varefter SVOAs nyttjande av Himmerfjärdsverket kommer att reduceras till att bestå av Huddingevolymerna. Denna förändring beräknas ske senast 2027-12-31. SVOA har på grund av detta justerat uppsägningen av anslutningsavtalet till upphörande 2025-12-31.

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län lämnade 2016-05-30 SYVAB tillstånd till fortsatt verksamhet. För att klara uppsatta gränsvärden beslutade SYVABs styrelse 2018-10-11 att genomföra projektet Nya Krav Himmerfjärdsverket (NKH) med en projektbudget om 1 181 miljoner kronor i 2014 års kostnadsnivå. Måldatum för drifttagande är 2025-12-31, det vill säga samma datum som planeras för avledning av Eolshällsvolymer. Vidare togs beslut om att teckna borgensavtal med ägarkommunerna och att marknadsrisker om 180-360 miljoner kronor tas i särskilda beslut under projektets genomförande. Sådana beslut kan innebära ytterligare borgensåtaganden från ägarkommunerna.

I syfte att ge riktlinjer för SYVABs verksamhet och för aktieägarnas inbördes rättigheter och skyldigheter som ägare av SYVAB samt för att reglera konsekvenserna av avledningen och investeringar i NKH och har parterna enats om att ersätta 1967 års avtal samt ingå ena anslutningsavtal mellan respektive aktieägare och SYVAB med ett nytt aktieägaravtal (Bilaga 1).

Eftersom Eolhällsanläggningen i och med avledningen blir onyttig för SYVAB och behövs för genomförandet av projektet SFA har aktieägarna även enats om att SVOA ska förvärva anläggningen (Bilaga 2).

Nytt aktieägaravtal

Det nya aktieägaravtalet reglerar hur SYVAB ska förvaltas fram till dess att SVOA reducerar sitt nyttjande av Himmerfjärdsverket och hur SVOAs andel i bolaget därefter ska anpassas i förhållande till det reducerande nyttjandet.

Anslutningsavgifter

Avtalet bygger på principen att vardera part ska svara för kostnaderna för SYVAB i förhållande till sin andel tillförd volym till Himmerfjärdsverket.

Fram till 2025-12-31 ska SVOA ansvara för sin andel av SYVABs kostnader genom att erlägga anslutningsavgifter till SYVAB inklusive Eolshällsvolymer, oavsett om dessa volymer renas vid Himmerfjärdsverket eller inte. Därefter ska SVOAs avgift reduceras i enlighet med den nya nyttjandegraden när Eolshällsvolymer avletts.

Skulle det vara så att avledningen inte kan genomföras innan 2027-12-31, måste SVOA senast 2020-12-31 påkalla förhandling av en ny överenskommelse för hantering av Eolshällsvolymer och ny tidpunkt för avledning. SVOAs rätt att rena Eolshällsvolymer vid Himmerfjärdsverket efter 2027-12-31 förutsätter att Himmerfjärdsverket vid tidpunkten har erforderlig kapacitet och erforderligt tillstånd för detta.

Aktier

SYVAB har ett aktiekapital om 120 000 kronor fördelat på 120 aktier vardera med ett kvotvärde om 1 000 kronor. Botkyrka, Nykvarn, Salem och Telge äger 20 aktier vardera och Stockholm Stad och Huddinge kommun äger genom SVOA 40 aktier.

Från den dag då avledning sker och SVOAs borgensansvar reducerats skall SVOAs ägande i SYVAB reduceras från 40 aktier till 20 aktier. Reduktionen genomförs genom att övriga aktieägare envar förvärvar 5 aktier.

Part	Nuvarande antal aktier och röster	Antal aktier och röster efter avledning
Botkyrka kommun	20	25
Nykvarn kommun	20	25
Salems kommun	20	25
Stockholms kommun (genom Stockholm Vatten AB)	40	20
Södertälje kommun (genom Telge i Södertälje AB)	20	25
Totalt:	120	120

Borgensåtagande

I gällande avtal mellan anslutningskommunerna till SYVAB, framgår att finansiering i anläggningen skall ske med gemensam borgen av anslutningskommunerna med levererad volym, som fördelningsgrund.

Stockholms stad tog beslut i april 2013 om utökad tidsbegränsad borgen om 35,1 miljoner kronor upp till ett belopp om 169,6 miljoner kronor att gälla till och med den 31 december 2018. Den 16 maj 2016 förlängdes borgensåtagandet i tiden till och med den 31 december 2024.

SYVABs nyinvestering NKH skall fram till 2025-12-31 eller den senare dag då avledning sker finansieras av aktieägarna genom borgen för SYVABs lån i proportion till användning av Himmerfjärdsverket. Stockholm Vatten skall sålunda fram till 2025-12-31 eller den senare dag

då avledning sker ställa borgen för SYVABs lån för nyinvesteringen i NKH enligt andelen tillförd volym inklusive Eolshällsvolymerna.

Den totala investeringen för NKH uppgår till 1 181 miljoner kronor. Stockholm stads andel för borgensåtagandet uppgår därmed till 425 miljoner kronor enligt nedan.

	Andel %	Belopp mkr
Botkyrka kommun	27	319
Nykvarn kommun	3	35
Salems kommun	5	59
Stockholms kommun (genom Stockholm Vatten AB)	36	425
Södertälje kommun (genom Telge i Södertälje AB)	29	342
Summa:	100	1181

Ytterligare borgensåtagande kan komma att krävas efter beslut i SYVAB:s styrelse om den reserv om 180-360 miljoner kronor som har beräknats för projektet.

De borgensförbindelser som SVOA och övriga Parter redan utfärdat och kan komma att utfärdade fram till dess att avledning sker skall kvarstå oförändrade fram till och med 2027-12-31 eller om avledning då ej skett till utgången av den senare kalendermånad då det sker. Parternas borgensansvar skall per denna tidpunkt omfördelas i proportion till Parternas framtida brukande.

Förvärv av Eolshällsanläggningen

I och med avledningen av Eolshällsvolymerna till Henriksdalsverket kommer SYVABs verksamhet vid Eolshällsanläggningen att läggas ned.

Inom projektet SFA kommer delar av Eolshällsanläggningen istället att användas för bräddning och Sättratunneln kan användas för framtida avledning av spillvatten från Skärholmen. För att detta ska bli möjligt måste Eolshällsanläggningen saneras och SYVABs installationer i Eolshällsanläggningen och i Sättratunneln avetableras.

Vidare kommer SFA projektet att utföra renoverings- och installationsarbeten för att anpassa Eolshällsanläggningen till framtida funktions- och miljökrav.

Med denna bakgrund har SYVABs aktieägare enats om att Stockholm Vatten AB skall förvärva Eolshällsanläggningen och Sättratunneln med en omfattning som beskrivs i bilaga 2 och därmed överta framtida ansvaret för Eolshällsanläggningen och Sättratunneln från SYVAB.

Risker

De avgörande riskerna är kopplade till genomförandet av investeringen avseende ekonomi och tid. I det fall investeringen blir högre än beräknat kommer SVOAs kostnader för avloppsrening i Himmerfjärdsverket bli högre än beräknat och stadens borgensåtagande öka med vår andel av ägandet. Förseenas projektet kan förutsättningarna för överledning av avloppsvatten till Henriksdalsverket försvåras.

Uppföljning

SVOA kommer via sitt ägande i SYVAB och styrelsrepresentation kontinuerligt följa investeringen i Himmerfjärdsverket. Bolaget kommer också genom SFA-projektet ha en kontinuerlig avstämning med SYVAB:s ledning för att samordna våra tidplaner och utbyta erfarenheter från projektgenomförandet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom VD-stab.

Bolagets analys och bedömning

VA-frågorna har länge varit en regional angelägenhet och samarbetet en förutsättning för en fungerande VA-försörjning för länets kommuner. Norrortskommunerna har organiserat sin vatten- och avloppsförsörjning via kommunförbunden Norrvatten och Käppalaverket. Norrvatten och SVOA är sammankopplade och kan stödja varandra med dricksvatten. Vidare levererar bolaget dricksvatten till ett tiotal kommuner och renar avloppsvatten från sju. Samarbetet inom SYVAB är en naturlig del i detta omfattande samarbete.

Den beskrivna investeringen, borgensåtagandet och det framtagna aktieägaravtalet är nödvändiga förändringar för att bibehålla och bygga ut kapaciteten i Himmerfjärdverket. Anslutningen till Himmerfjärdverket och den planerade investeringen är nödvändig och en förutsättning för att rena avloppsvattnet från Huddinge och delar av sydvästra Stockholm.

Föreslagna borgensåtagande, nytt aktieägaravtal och förvärvet av Eolshällsanläggningen är konsekvenser av den nu förslagna investeringen i Himmerfjärdverket och bolagets investering i Henriksdals reningsverk.

SLUT

Bilagor: 1. Aktieägaravtal
                      2. Avtal om förvärv av Eolshällsanläggningen